

sammenlignede nemlig Pressesforholdene med Consumtions- og Toldforholdene; „Tanker ere toldfrie“, og, skjøndt jeg vel ikke troer, at Digterens Ord kunne realiseres, at „Tankens Ytringer skulde være som selve Tanken frie“, saa maa dog Begrebet om Told og Consumption vist aldrig anvendes paa Tankens Ytringer. Da jeg har reist mig, vil jeg tillade mig at yttre, at hele Loven ikke gjorde noget godt Indryk paa mig; det maa jeg indrømme. Jeg fandt, at den Intet indeholder, for at hævede Pressen i dens Ret, og det er Pressens Ret, at der skal værnes om den, men at derimod alle Bestemmelser i Loven ere gjorte, for at indskrænke dens Ret, saa at den behandler Pressen næsten som en fjendtlig Presse. Dog, jeg er ikke Jurist, og da jeg tog i Betragtning, at det er en Straffelov, saa fandt jeg, at det maaskee ligger i Sagens Natur, og derfor vil jeg ikke omtale det videre. Men selv som Straffelov forekommer der mig at være meget imod den at indvende. For det Første synes det mig, at dens Omraade, som sagt, er altfor vidt; den inddrager meget under Presseforseelser, som i constitutionelle Stater, og som i en Stat med vor Grundlov af 1849, aldrig bør være deri, f. Ex. at vække Misnoie mod den bestaaende Forsatning; det gjøre jo alle de Stribenter, der skrive imod den, og, skal det formenes dem at angribe den bestaaende Forsatning, ja endog at lægge Had og Misnoie imod den for Dagen, det troer jeg ikke; jeg troer, at Grundloven vel kan værne om sig selv, og at saaledes alle saadanne Midler, som skrive sig fra Absolutismen, ikke behøve at anvendes for at værne om Grundloven. Et andet Punkt er Ansvarligheden. Det forekommer mig med min ærede Side- mand, at Ansvarligheden er blandet; Forfatteren gjøres ansvarlig for hvad der aldeles ikke vedkommer ham; og han kan dog ofte ikke kontrollere, om Bogtrykkeren har sat det rigtige Navn, Aarstal (og Trykkested o. s. v. paa Skriftet. Ligeledes gjøres Bogtrykkeren ansvarlig istedetfor Forfatteren i visse Tilfælde for Indholdet af Bogen, skjøndt i Almindelighed Bogtrykkeren har meget lidet med det at bestille, og i de fleste Tilfælde kun liden Indsigt deri. Endeligt kan jeg ikke nægte, at det

ogsaa forekommer mig, at der er skeet Indgreb i Grundlovens § 91, idet der er anvendt forebyggende Midler i de citerede Paragrapher 5 og 6. Jeg kan derfor kun tiltræde dette Udkast, naar det maatte blive væsentligt amenderet, og jeg skal forbeholde mig at stille Ændringsforslag i denne Retning, hvis jeg ikke kan tiltræde dem, som min ærede Sidemand maatte stille, ligesom ogsaa forøvrigt forbeholde mig at stemme for de af Udvalget foreslaaede Forandringer i Udkastet.

Justitsministeren: Det er en Bemærkning af den ærede Taler, som nu satte sig, der gjør mig det nødvendigt at tage Ordet; thi jeg troer, at vi ere aldeles enige. Han meente, at jeg skulde have talt om Literaturen strax efter 1799, og han troede, at jeg da havde meget feilet ved at sige, at Literaturen havde faaet et stort Opsving strax efter Forordningen af 1799. Jeg skal tillade mig at gjøre opmærksom paa, at jeg netop har tænkt paa Literaturen i de sidste 2 Decennier eller i den sidste Tid; men under hvilken Lovgivning var det, at Literaturen fik dette Opsving i en Tid, om hvilken han selv har anerkjendt, at et politisk Liv begyndte at røre sig? var det ikke under den samme Presselovgivning af 1799, og det endog med betydeligt forøgede Indskrænkninger indtil 1848? Er det altsaa Presselovgivningens Skyld, at Literaturen maaskee ikke strax efter 1799 tog det Opsving, som den fik senere, eller at det politiske Liv, som senere vaagnede, manglede dengang? Det vaagnede dog, og netop den Omstændighed, at Literaturen kunde udvikle sig senere under denne samme Lovgivning, og at det politiske Liv dog vaagnede under denne samme Tid af 1799, der maaskee i sin Tid nedtrykte det, viser jo, at det ikke var Forordningens, men Forholdenes Skyld, at Literaturen dengang stod paa et lavere Standpunkt.

Solberg: Jeg maa dog tillade mig at yttre med Hensyn til det, som nylig er fremført af den ærede Justitsminister, at vel har Pressen hævet sig betydeligt ogsaa under Presselovgivningen af 1799; men lader os vel lægge Mærke til, at det er under Kamp og Strid og haarde Trængsler, at den har banet sig Vej fremad, og det kan aldrig siges, hvor